Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-09-10

TRN 2020-0095

Handläggare:
Tove Ellingsen

Tillväxt- och regionplanenämnden

Remissförslag Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021 - 2030

Ärendebeskrivning

Tillväxt och Regionplaneförvaltningen har tagit del av remissförslaget Regional utvecklingsstrategi för *Västra Götaland 2021–2030*. Förslaget är enligt nämnden välarbetat med en tydlig hållbarhetsintegrering av de tre dimensionerna social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Yttrandet har gemensamt tagits fram av Regionledningskontoret, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Tillväxt- och regionplaneförvaltningen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2020-09-10
Förslag till yttrande, 2020-09-10
Remissförslag av Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021 – 2030 finns att läsa på Västra Götalands hemsida:
https://www.vgregion.se/regional-utveckling/sa-styrs-regional-utveckling/regional-utvecklingsstrategi/samtal-vastra-gotaland-2030/remissforfarande-for-nasta-regionala-utvecklingsstrategi/

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

1. Yttrandet över förslag till regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030, TRN 2020–0095, godkänns och överlämnas till Västra Götalandsregionen

2. Paragrafen justeras omedelbart

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Förvaltningen konstaterar att Västra Götalands förslaget till regional utvecklingsstrategi är väl genomarbetat med en tydlig hållbarhetsintegrering av de tre dimensionerna social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Det utgör en god grund för Västra Götalands åtaganden och pekar ut riktningen för gemensamma insatser för Västra Götalands utveckling fram till år 2030. Strategins mål är: *Västra Götaland är ett föredöme för omställning*. Ett hållbart samhälle beskrivs i strategin som robust och sammanhållet, jämlikt och öppet samt fossiloberoende och cirkulärt.

Förvaltningen konstaterar att Region Västra Götaland och Region Stockholms nära och bra samarbete inom regional utvecklingsplanering bidrar till att utveckla och knyta samman storstadsregionerna. Förvaltningen anser även att de möjligheter och utmaningar som storstadsregionerna gemensamt möter är något som är viktigt att lyfta i den regionala utvecklingsstrategin.

Bakgrund

Den regionalt utvecklingsansvarige aktören ska enligt förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete och lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin. Västra Götalandsregionen har ansvaret för att i samverkan utarbeta och fastställa strategin samt för att samordna insatser för dess genomförande. Strategin gäller 2021–2030, och ses över en gång per mandatperiod. Strategidokumentet är mer kortfattat och inte lika detaljerat som den förra regionala utvecklingsstrategin Västra Götaland 2020. Agenda 2030 fungerar som ett ramverk för strategin och den ska leda till ett konkret och kraftfullt gemensamt genomförande. Västra Götalandsregionen bildades på försök 1999 och organisationen permanentades 2011. Därmed finns i dagsläget sammantaget 20 års erfarenhet av att driva regionalt utvecklingsarbete i samverkan i Västra Götaland.

Några utgångspunkter har varit vägledande när Västra Götalandsregionen har tagit fram strategin. Utgångspunkterna baseras på lagar och förordningar för det regionala utvecklingsarbetet, lärdomar från föregående strategi och ett mångårigt regionalt utvecklingsarbete samt internationella och nationella styrdokument som påverkar strategins utformning. Den regionala utvecklingsstrategin beslutas av regionfullmäktige, och den styr, tillsammans med regionfullmäktiges budget, Västra Götalandsregionens

(VGR:s) satsningar på regional utveckling. Strategin ska vägleda kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi och institut, det civila samhället samt länsstyrelse och andra statliga myndigheter i arbetet med regional utveckling.

Västra Götaland har arrangerat cirka 40 samtal och seminarier med totalt drygt 700 deltagare från kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi, civila samhället, länsstyrelsen och andra myndigheter samt ett antal andra utvecklingsaktörer i framtagandet av strategin.

Överväganden
Förslaget till regional utvecklingsstrategi är enligt förvaltningen välarbetat med en god grund för regionens åtaganden att peka ut riktningen för gemensamma insatser för Västra Götalands utveckling fram till 2030. Strategins mål är att: *Västra Götaland är ett föredöme för omställning*. Ett hållbart samhälle beskrivs i strategin som robust och sammanhållet, jämlikt och öppet samt fossiloberoende och cirkulärt. I bilaga 1 fördjupas vilka samhällsutmaningar som är särskilt angelägna för den regionala utvecklingsstrategin. Detta ses som positivt för att uppnå miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Bilagan skulle kunna stärkas genom att utförligare beskriva de utmaningar och möjligheter som Västra Götaland står inför. Det skulle skapa tydlighet och underlätta i arbetet med att uppnå målen i den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030.

Västra Götalands regionala utvecklingsstrategi består av ett mål, fyra långsiktiga prioriteringar, fyra tvärsektoriella kraftsamlingar och fem vägledande principer vilket ses som positivt eftersom de sammanfattar regionens tillgångar och hur dessa behöver utvecklas.

Förvaltningen bedömer att strategin ytterligare kan stärkas genom att lyfta perspektiv som livsmedelsförsörjning, vilket bidrar till långsiktiga förutsättningar för livsmedelskedjan. Förvaltningen vill även lyfta fram vikten av ett småskaligt kustnära fiske, detta för att stärka det lokala näringslivet och bidra till ett hållbart ekologiskt samhälle.

Förvaltningen konstaterar att Västra Götalandsregionen gör relevanta satsningar i strategin genom att prioritera utifrån de områden där det identifierats störst behov samt samverkan mellan olika aktörer.

Förvaltningen konstaterar att Västra Götalandsregionen kommer att konkretisera genomförandet av strategin genom att ta fram understrategier,

handlingsplaner eller överenskommelser vilket förvaltningen bedömer kommer att skapa en ökad tydlighet.

Förvaltningen noterar även att uppföljning av strategin (bilaga 2) genom indikatorer i hög grad baseras på externa data. Ett medskick är att se över vid vilka tidpunkter de externa aktörerna offentliggör sin statistik i syfte att säkerställa att en samlad uppföljning av indikatorerna är möjlig. Om de externa aktörerna presenterar statistik vid olika tidpunkter på året kan en samlad uppföljning vara svårare att genomföra. Det är omvittnat svårt att hitta heltäckande indikatorer för uppföljning och utvärdering. Här menar förvaltningen att det förs ett bra och pragmatiskt resonemang i bilaga 2 kring detta problem.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet
Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Miljökonsekvenser av beslutet
I enlighet med Region Stockholm miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Tove Ellingsen
Regionplanerare

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

FÖRSLAG TILL YTTRANDE
2020-09-10

TRN 2020–0095

regionstyrelsen@vgregion.se
Västra Götaland
Ärendenummer
RS 2021 – 2030

Remissförslag Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021 - 2030

Inledning

Region Stockholm har tagit del av remissförslaget*, Västra Götaland 2021–2030*. Yttrandet utgår från Region Stockholms roll som ansvarig för regional fysisk planering såväl som för regional utveckling.
Förslaget är enligt nämnden välarbetat med en tydlig hållbarhetsintegrering av de tre dimensionerna social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Synpunkter utifrån medskickade frågeställningar och strategins huvudrubriker:

Vad är er samlade uppfattning om strategiförslaget och dess relevans?

Region Stockholm anser att förslaget till en regional utvecklingsstrategi utgör en god grund för Västra Götalands åtaganden och pekar ut riktningen för gemensamma insatser för Västra Götalands utveckling fram till år 2030. Strategins mål är: *Västra Götaland är ett föredöme för omställning*. Ett hållbart samhälle beskrivs i strategin som robust och sammanhållet, jämlikt och öppet samt fossiloberoende och cirkulärt. I bilaga 1 fördjupas vilka samhällsutmaningar som är särskilt angelägna för den regionala utvecklingsstrategin. Detta ses som positivt för att uppnå miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

Däremot ser Region Stockholm att bilaga 1 skulle kunna vara mer utförlig för att få en ännu tydligare och fördjupad bild av utmaningarna och möjligheterna som Västra Götaland står inför. Det skulle skapa tydlighet och underlätta i arbetet med att uppnå målen i den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030.

Västra Götalands regionala utvecklingsstrategi består av ett mål, fyra långsiktiga prioriteringar, fyra tvärsektoriella kraftsamlingar och fem vägledande principer, vilket Region Stockholm ser som positivt eftersom de sammanfattar regionens tillgångar och hur dessa samlat behöver utvecklas. Region Stockholm anser dock att kopplingen mellan de långsiktiga

prioriteringarna och de fyra tvärsektoriella kraftsamlingarna kan tydliggöras ytterligare. För att göra det mer överskådligt för läsaren skulle även de vägledande principerna kunna vara med i den övergripande figuren på sid 4.

Region Stockholm anser att strategin ytterligare skulle stärkas genom att lyfta perspektiv som livsmedelsförsörjning, vilket bidrar till långsiktiga förutsättningar för livsmedelskedjan. Region Stockholm vill även lyfta fram vikten av ett småskaligt kustnära fiske, för att stärka det lokala näringslivet och bidra till ett hållbart ekologiskt samhälle.

Region Stockholm anser att det är bra att Västra Götalandsregionen vågar prioritera utifrån de områden där det har identifierats störst behov samt utvecklad samverkan mellan olika aktörer.

Vidare anser Region Stockholm att det saknas fokus på befolkningens hälsa i de långsiktiga prioriteringarna. I bilaga 1 skrivs det att de socioekonomiska och geografiska skillnaderna i hälsa ökar. Men det omnämns ingen uttalad strategi för att motverka detta.

Region Stockholm anser att det är bra att strategins genomförande ska konkretiseras i understrategier, handlingsplaner eller överenskommelser vilket kommer att skapa en ökad tydlighet om vägen framåt. Det är även en bra ansats att ha med olika aktörer i dialoger kopplat till uppföljningen.

Vidare vad gäller uppföljning av strategin noterar Region Stockholm att det saknas målvärden för indikatorerna i bilaga 2. För att tydliggöra Västra Götalandsregionens målbild skulle målvärden kunna inkluderas i bilagan.

Enligt strategin bidrar följande aktörer till genomförandet: näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, civilsamhället, Västra Götalandsregionen samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. VGR bör överväga att lägga till grannregionerna som bidragande aktörer.

Region Stockholm anser även att strategin bör lyfta vikten av goda relationer och samverkan med övriga regioner i landet för att bidra till en hållbar utveckling, inte minst de andra storstadsregionerna. Både Region Stockholm och VGR är viktiga tillväxtplatser i Sverige, och därför skulle transportinfrastrukturen mellan Stockholm och VGR vara någonting strategin borde belysa. En hög tillgänglighet mellan regionerna kan bidra till ökad kompetensförsörjning och förbättrad näringslivsutvecklingen som gynnar båda länen.

Vad tycker ni om målet Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart samhälle?

Region Stockholm anser att betoningen på "tillsammans" är bra, det motsvarar fokus på områden som kräver samverkan och att det ska vara långsiktigt. Mot bakgrund av att Västra Götaland önskar inspel från remissinstanserna i hur de kan bidra till strategins genomförande anser Region Stockholm att det finns utrymme för Västra Götalandsregionen att tydligare beskriva regionens roll i att ställa om till ett hållbart samhälle.

Region Stockholm saknar även en konkret ambitionsnivå för genomförandet av omställningen i form av aktiviteter eller finansiering.

Fångar urvalet av långsiktiga prioriteringar de utmaningar som är viktigast för gemensamma insatser framåt?

Bygga kompetens - för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

Region Stockholm saknar beskrivning om den segregerade arbetsmarknaden. I strategin skrivs det om när vissa yrken förändras eller försvinner. Människorna i dessa yrken är ofta de som är mindre etablerade på arbetsmarknaden och därmed riskerar klyftorna att öka.

Strategin skulle vinna på att även lyfta andra faktorer än jämställdhet och kön gällande rekrytering till högre utbildning.

Stärka innovationskraften - för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

Region Stockholm anser att det är mycket bra att strategin lyfter innovationers betydelse för befolkningen och att "innovationskraften ökar när mångfald och jämställdhet betraktas som konkurrensfördelar och när invånarnas delaktighet och kreativitet tas tillvara". Strategin skulle även stärkas av att koppla samman ett konkurrenskraftigt näringsliv till jämlikhet och hälsa. Det vore också positivt att betona vilka möjligheterna är med en omställning till fossilberoende och cirkulärt.

Knyta samman Västra Götaland - för hållbar och förbättrad tillgänglighet

Region Stockholm anser att strategin skulle kunna ha en tydligare idé om vad som behöver utvecklas och att koppla frågan till människors hälsa. Urbana miljöer borde ha en inriktning mot en stad där gång, cykel och rullstol utgör grunden för persontransporter.

Öka inkluderingen - för tillit och sammanhållning
Strategin skulle stärkas av att kopplingen till demokratifrågor och tillit till samhällsinstitutioner tydliggörs i det här avsnittet.

Fångar de tvärsektoriella kraftsamlingarna de viktigaste områdena för gemensamma insatser för de kommande fyra åren?
Strategin fångar relevanta insatsområden, men den skulle också, enligt Region Stockholm, kunna vara mer inriktad på konkret genomförande och mindre på deskriptiva beskrivningar om området.

Hur ser ni på de vägledande principerna och hur de kan bidra till strategins genomförande?

Det är positivt att Västra Götalandsregionens utvecklingsstrategi lyfter att olika platsers förutsättningar ska tas tillvara och det finns ett samspel och utbyte mellan platser. Det lokala och småskaliga skulle kunna få ta ännu mera plats i utvecklingsstrategin eftersom regionernas utvecklingsansvar innebär ett ansvar för regionens hela geografiska område, vilket gör landsbygdsutveckling till en naturlig del av det regionala utvecklingsarbetet.

Region Stockholm hade gärna sett en tydligare beskrivning om hur Västra Götaland hanterar sin roll som storstadsregion och de möjligheter och utmaningar som kommer med det. Tendensen globalt är att storstadsregioner har störst nytta av globaliseringen genom sin täthet, tillgänglighet och mångfald av människor, kompetenser och företag. Men det är även i storstadsregionerna som den sociala fragmenteringen är mest uppenbar. Region Stockholm menar att samverkan mellan Region Västra Götaland och Region Stockholm som storstadsregioner och viktiga nav för landets samlade tillväxt är mycket viktigt.